

บทที่ 5

การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปีไปสู่การปฏิบัติ

5.1 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปีไปสู่การปฏิบัติ

คณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสี่ปีไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย

๑. นายชม เพชรน้อย		ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีฯ	ประธานกรรมการ
๒. นายไพรัช ด้วงแก้ว		ปลัดเทศบาล	รองประธานฯ
๓. นายวิษุต โชติศิริภัก		รองปลัดเทศบาล	กรรมการ
		รท.ผอ.กองการศึกษา	
๔. นางละมัย สุวิทยาภรณ์		ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา	กรรมการ
๕. นางจิราพัชร จินตาคม		ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา	กรรมการ
๖. นายสุจินต์ วิชระจิตรกุล		ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
๗. นายนิวัติ นิระโส		ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
๘. นางกชวรรณ เหล่าประชาวิทย์		ผู้แทนผู้ประกอบการ	กรรมการ
๙. นางปณิตา รongเดช		ผู้แทนผู้ประกอบการ	กรรมการ
๑๐. น.ส. ท้ายรัตน์ พงศ์พุ่ม		ผู้แทนผู้ประกอบการ	กรรมการ
๑๑. นางอรวรรณ ชูช่วย		ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก	กรรมการ
๑๒. น.ส. ปิยวรรณ เนียมสวัสดิ์		ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก	กรรมการ
๑๓. นายณัฐสิทธิ์ ภูเต็ง		นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	กรรมการ/เลขานุการ
๑๔. น.ส. สิริธนา อรัญพฤกษ์พงษ์		จพง.ธุรการ ชำนาญงาน	กรรมการ/ผช.เลขานุการ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปีไปสู่การปฏิบัติ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลฯ
2. ดำเนินการติดตามและประเมินผลฯ
3. รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลฯ ต่อผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลฯ ให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีงบประมาณละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า 30 วัน
4. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

5.2 วิธีการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาลำดับไปสู่การปฏิบัติ

เริ่มต้นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมคณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลฯ โดยจะทำการประเมินผลสำเร็จเป็นรายการว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ควรประเมินผลทั้งระบบ กล่าวคือ ประเมินทั้งปัจจัยที่ใช้ กระบวนการที่ใช้ ผลผลิตที่ได้รับ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางในการแก้ไขต่อไป

การติดตามและประเมินผล คือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อที่จะให้เราได้ทราบว่าขณะนี้ได้มีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ถึงระยะใด **การติดตาม** เป็นการตรวจสอบในระหว่างการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ในขณะที่ **การประเมินผล** เป็นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจริงเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งตามหลักวิชาการแล้ว มีหลักเกณฑ์ในการติดตามและประเมินผลอยู่มากมายหลายวิธีการ จึงกำหนดกรอบหลักเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด การติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย 7 หลักเกณฑ์ 22 ตัวชี้วัด เพื่อให้องค์กรที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล ได้ใช้เป็นกรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล โดยอาจใช้หลักเกณฑ์ใด ๆ หลักเกณฑ์หนึ่ง หรือหลายหลักเกณฑ์ประกอบกัน ขึ้นกับลักษณะของโครงการและดุลยพินิจขององค์กรที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล ดังนี้

1. เกณฑ์สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย

เป็นการประเมินความสำเร็จโดยการพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ที่นำแผนไปปฏิบัติกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย โดยเป็นการประเมินผลใน 2 ส่วน คือ การประเมินผลในภาพรวมและระดับปฏิบัติการ ผลการดำเนินงานจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนทั่วไปทราบอย่างกว้างขวางอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนอาจเป็นทุกไตรมาส หรือผลการดำเนินงานประจำปีสัมฤทธิ์ผลรวมถึงการดำเนินงานที่มุ่งการบรรลุเป้าหมายในระยะยาวโดยมีตัวชี้วัดอยู่ 2 ประการ คือ

(1) ผลผลิตในภาพรวม เป็นการประเมินเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายรวมขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ผลผลิตในระดับปฏิบัติการ เป็นการประเมินผลโดยพิจารณาระดับการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ โดยอาจพิจารณาจากผลผลิตต่อหน่วยกำลังคน ระดับการบริการต่อหน่วยเวลาสัดส่วนของต้นทุนและผลตอบแทน สถานภาพทางการเงิน สินทรัพย์ คุณภาพของผลผลิตและบริการสาธารณะ ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบล การประหยัดพลังงานและการรักษาภาวะแวดล้อม

2. เกณฑ์ความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม

ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การเข้าถึง เป็นการประเมินโดยให้ความสำคัญในเรื่องโอกาสของประชาชนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้ได้รับการบริการสาธารณะอย่างเสมอภาค เท่าเทียม

(2) การจัดสรรทรัพยากร เป็นการประเมินถึงความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชน

(3) การกระจายผลประโยชน์ เป็นการประเมินที่เน้นความเป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์หรือผลตอบแทนให้แก่สมาชิกในสังคม

(4) ความเสมอภาค เป็นการประเมินที่เน้นความเป็นธรรมเพื่อให้หลักประกันเรื่องสิทธิและโอกาสในการได้รับการบริการสาธารณะโดยปราศจากอคติ ได้มีการแบ่งแยกกลุ่มหรือชนเผ่า

3. เกณฑ์สมรรถนะและประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

- (1) สมรรถนะของเทศบาลตำบล เป็นการประเมินขีดความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- (2) ความทั่วถึงและเพียงพอ เป็นการประเมินถึงความครอบคลุม ความเพียงพอ และความครบถ้วนของการให้บริการทั้งในด้านกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการบริการและระยะเวลาที่บริการ
- (3) ความถี่ในการให้บริการ เป็นการประเมินระดับการบริการต่อหน่วยเวลาว่ามีความสม่ำเสมอจากภารกิจ/กิจกรรมการให้บริการนั้นหรือไม่
- (4) ประสิทธิภาพการให้บริการ เป็นการประเมินประสิทธิภาพของเทศบาลตำบลที่มุ่งเน้นการบริการที่รวดเร็ว ทันเวลา มีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งในทางปฏิบัติจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการบริการไว้เป็นแนวทางด้วย

4. เกณฑ์ความรับผิดชอบต่อเทศบาลตำบล

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

- (1) พันธกิจต่อสังคม เป็นการประเมินภารกิจของเทศบาลตำบลที่มีต่อสังคม พิจารณาได้จาก วิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนงาน
- (2) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ เป็นการประเมินถึงความรับผิดชอบต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- (3) การให้หลักประกันความเสี่ยง เป็นการประเมินที่มีความสำคัญเพื่อให้หลักประกันว่าประชาชนผู้รับบริการจะได้รับความคุ้มครองและหรือการชดเชยจากเทศบาลตำบลหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล
- (4) การยอมรับข้อผิดพลาด เป็นการประเมินถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารเทศบาลตำบลและบุคลากร ที่จะยอมรับต่อสาธารณชนในกรณีที่เกิดความผิดพลาดในการบริหารหรือการปฏิบัติงาน

5. เกณฑ์การตอบสนองความต้องการของประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

- (1) การกำหนดประเด็นปัญหา เป็นการประเมินการกำหนดประเด็นปัญหาที่มาจากประชาชนผู้รับบริการและมีการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญ
- (2) การรับฟังความคิดเห็น เป็นการประเมินถึงระบบเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนผู้รับบริการ
- (3) มาตรฐานเชิงยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา เป็นการประเมินถึงความพร้อมในการแก้ปัญหาให้กับประชาชนผู้รับบริการที่มีทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งเปิดกว้างให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
- (4) ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา เป็นการประเมินการตอบสนองในการแก้ไขปัญหา การให้ความสำคัญและการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่ละเลยเพิกเฉยต่อปัญหา

6. เกณฑ์ความพึงพอใจของประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

(1) ระดับความพึงพอใจ เป็นการประเมินความเห็นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณภาพการปฏิบัติงาน

(2) การยอมรับหรือการคัดค้าน เป็นการประเมินระดับการยอมรับมาตรการ นโยบายของเทศบาลตำบล ซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนการยอมรับหรือการคัดค้าน เนื่องมาจากผลกระทบของนโยบายของเทศบาลตำบล

7. เกณฑ์ผลกระทบต่อสังคม

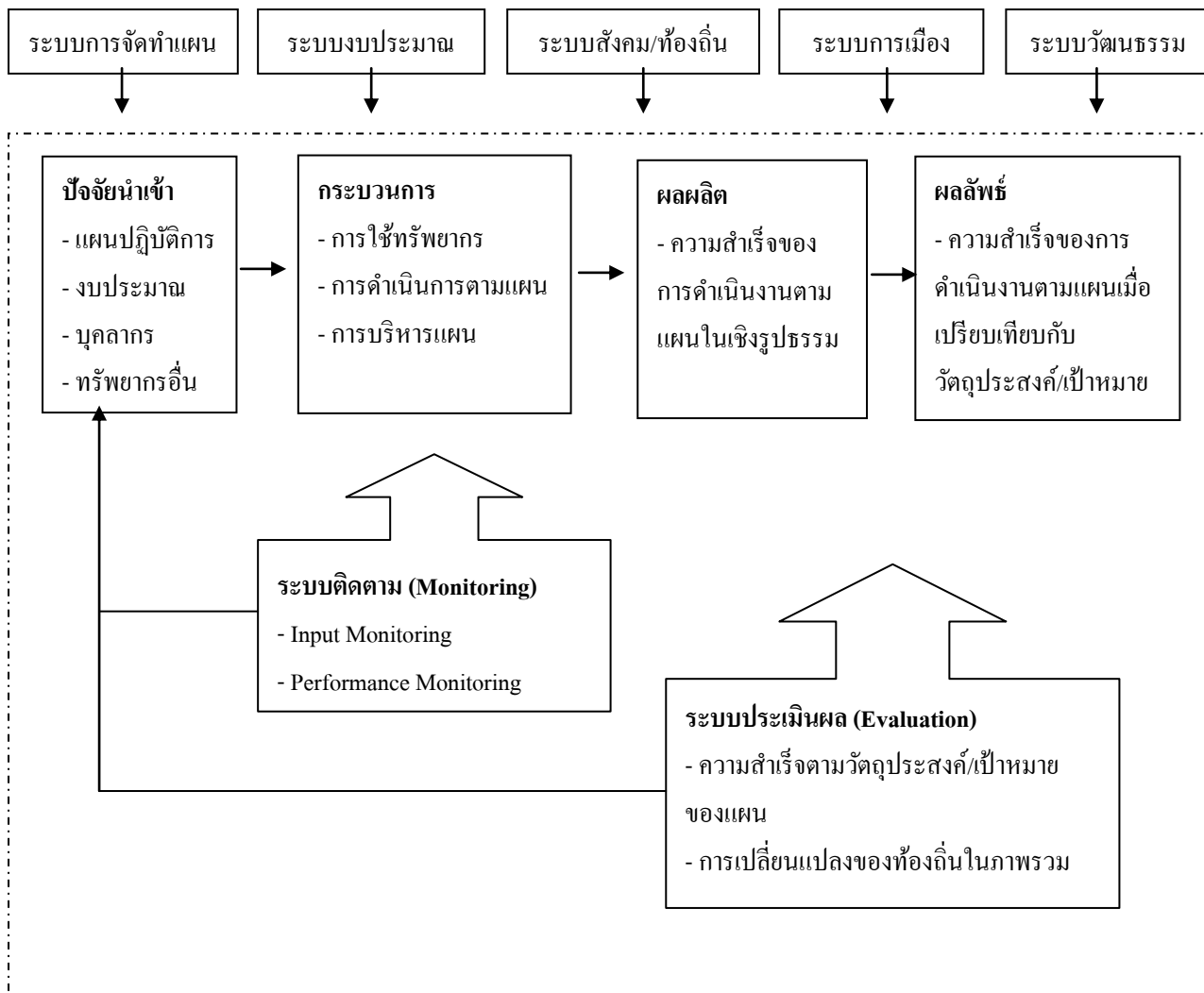
ประกอบด้วย

(1) ผลกระทบภายนอก เป็นการประเมินว่าเทศบาลตำบลก่อให้เกิดผลกระทบซึ่งสร้างความเสียหายจากการดำเนินงานแก่ประชาชนหรือไม่ โดยอาจวัดจากขนาดและความถี่จากความเสียหายที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบของระบบการติดตามและประเมินผล

ระบบของการติดตามและประเมินผลแผน ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ส่วนหลัก คือ ส่วนของปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนของกระบวนการติดตาม (Process) และส่วนราชการประเมินผลลัพธ์ (Output, Goal) ซึ่งสามารถอธิบายตามรูปที่ 6.1 ได้ดังนี้

รูปที่ 6.1 แสดงระบบติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนา

1. ส่วนปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ปัจจัยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำเข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ตัวแผน ผู้ประเมิน ผู้ถูกประเมิน และเครื่องมือในการประเมิน ฯลฯ

2. ส่วนของกระบวนการติดตาม (Process) คือ ช่วงของการดำเนินงานตามแผนนั้นๆ

3. ส่วนของการประเมินผลลัพธ์ (Output, Goal) เป็นการติดตามผลช่วงสุดท้ายหรืออาจเรียกว่า “การประเมินยุทธศาสตร์” ซึ่งจะได้แสดงให้เห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาในแต่ละปีผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

6.3 ระยะเวลาในการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสี่ปีไปสู่การปฏิบัติ

ระยะเวลาของการติดตามและประเมินผลฯ กำหนดขึ้นตามความเหมาะสมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่การติดตามและประเมินผลฯ ในแต่ละช่วงเวลาจะต้องทันการรายงานผลและข้อเสนอความเห็น ซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลฯ ต่อผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลฯ ให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีงบประมาณละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ ให้ประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า 30 วัน